

wn

5/2026

ročník 129

3. únor

učitelské noviny

týdeník pro učitele a přátele školy

NA HRANĚ MOŽNOSTÍ

Prevence, diagnostika a intervence – tři rovnocenné pilíře poradenské práce

8

ZMĚNY VE ŠKOLSTVÍ BUDOU I TESTEM ODOLNOSTI

9

BEZ PODPORY SE TALENT MŮŽE VYTRATIT

16

BODOVAT, ČI NEBODOVAT PRŮMĚRY ZE ZÁKLADKY?

24

TŘÍDNÍ UČITEL JAKO ADVOKÁT I MEDIÁTOR

cena 65 Kč

www.ucitelskenoviny.cz

BEZ PODPORY SE TALENT MŮŽE VYTRATIT

Soutěž Zlatý oříšek letos vstoupí do 28. ročníku

Recept, jak co nejlépe pečovat o rozvíjející se talenty, hledá nemálo učitelů. Každý sází na něco jiného, záleží na podmínkách, v nichž pracuje. Někdy to vůbec není snadné. Jeden moment však často zůstává opomenutý, ačkoli patří k samotnému základu. Totiž motivace.

Nenápadně na to upozornily mimo jiné výsledky letošní soutěže Zlatý oříšek. Soutěže, která už 27 let vyhledává a oceňuje talentované děti od šesti do čtrnácti let. Vyhledává je pomocí jejich rodičů, trenérů, pedagogů, konečně i jich samotných. Přihlásit se, nebo být přihlášen, totiž může každý, kdo v jakémkoli oboru lidské činnosti dosáhl mimořádného nebo společensky významného úspěchu.

Ze všech přihlášených (bývá jich každým rokem až ke dvěma stům) vybere komise na základě prokazatelných výsledků 21 dětí, které postoupí mezi nominanty. Porota je postupně všechny osobně navštíví v jejich domácím prostředí, aby z nich zvolila sedm nositelů Zlatého oříšku. Všechny 21 nominantů se pak zúčastní televizního vysílání, které můžete rok co rok zhlédnout 1. ledna na programu České televize. Sedm nejúspěšnějších získá nejen sošku ptáčka s oříškem v zobáčku, ale také finanční odměnu ve výši 20 000 Kč. Když se vítězové zpovídají z toho, k čemu peníze využijí, všichni přiznávají, že k podpoře svého talentu. Nový nástroj, cesta do zahraničí za dalšími soutěžemi, kostým, sportovní náčiní na trénink...

Každého stojí jeho cesta k úspěchu nemála síla a energie, nejednou určitě znamená i překonávání sebe sama. Takové to nešťastné: Kluci na mě pískají pod oknem a já musím cvičit na klavír! V tom všem vůbec není zanedbatelná ani role rodičů.

Z generace na generaci

Letos došlo v Oříšku k zajímavému propojení. Otec jednoho z letošních vítězů, Daniela Pavky, získal Zlatý oříšek v roce 2003 za výsledky v oboru raketový modelář. Tedy v tom samém, v jakém ho tentokrát získal syn Daniel.

„Přihlásili mě rodiče,“ přiznává Martin Pavka. „Myslím, že jsem byl ze všeho stejně překvapený a vyjukaný jako teď syn.“

Ale nasměrování přišlo mnohem dřív.

„Začalo to ve Svazarmu, tenkrát to tak chodilo. Mému tátovi bylo něco kolem deseti let, obor ho zaujal – a on byl dobrý, postupně se rozvíjel. Trenér, prezident raketových modelářů. Pořád se snažil držet štafetu, závodil na nejvyšší úrovni. S bráchou jsme tomu oba propadli taky. Tak jsme se k oboru dostali, odkoukali jsme to od otce.“

Když jsme přešli z juniorů do dospělých, skončili jsme nejlíp, jak jsme mohli. Spolu s tátou jsme byli dokonce mistři světa v družstvech jako rodina. Maminka byla v roli team managera, který se staral o českou výpravu na mistrovství světa. Všichni čtyři jsme se stali světovými vítězi.“

Ve svém občanském povolání se Martin Pavka svému koníčku nezpronevěřil. Je strojař, programátor CNC strojů, a především konstruktér.

„Po několikaleté přestávce jsme to s tátínkem a bráchou ještě zkusili v roce 2018, ale to už jsme byli ve světě jenom čtvrtí. V té době se ale raketové modelářství začal víc věnovat i syn. Hodně ho bavila, postupně přešel k závodění podobně jako kdysi já.“

Tady je dlužno podotknout, že Daniel pro letošní rok plánuje zúčastnit se mistrovství Evropy, kde by chtěl startovat s třístupňovou maketou rakety.

Vzhůru k výškám

Sportovní lezení ve skalách, také bouldering, což je druh lezení provozovaný bez lana na malých skalních blocích nebo nízkých skalách několik metrů nad zemí. Právě takový sport učaroval čtrnáctiletému Maxmiliánovi Suchanovi.

„Ale lezu asi od tří let.“

Mně běží mráz po zádech, když už jenom vidím lezce na skalách, a tady takový kluk... To o tebe neměli rodiče strach?

„Neměli,“ odušil otec, „jsem také bývalý sportovní lezec. Když víte, co dělat, je to

poměrně bezpečný sport, i když to tak nevypadá. V pěti letech už Max lezl se spodním lanem na skalách, od osmi let měl vrcholový, profesionální trénink, závodil od šesti let.“

Tenhle sport vyžaduje dobrou fyziku.

„Ta ale rozhodně nestačí. Musíte mít taky dobrou techniku, flexibilitu i psychiku. Abyste se pak nebála, když třeba někdy spadnete. Ale vždycky je to bezpečné,“ ujišťuje Maxmilián.

„Syn je zapojený ve dvou klubech,“ vysvětluje Marek Suchan. „Oddíl HO SLAVIA PRAHA, v němž je Max a jeho sestra, která taky leze, jsem založil já. Museli jsme ho vytvořit, aby bylo vše v pořádku i po právní stránce. Abychom mohli jednat jménem našich dětí. Maxmilián je zároveň členem oddílu ON SIGHT Matouše Pokorného, který ho primárně trénuje. Já s ním trénuji také, pokračujeme v nastavených trénincích, které probíhají ve vzájemné spolupráci, vše s Matoušem Pokorným konzultuji. Max trénuje denně, vybral si náročný sport, jeho cesta je dlouhá.“

Podle Marka Suchana je trénink efektivnější na umělé stěně.

„V dojezdové vzdálenosti osmi deseti minut máme lezecké stěny. Jednu tréninkovou stěnu o velikosti 60 m² máme taky doma na půdě stejně jako různé cvičební pomůcky. Tenhle sport není jenom o lezení. Potřebujete mít tělo naprosto

► propojené, žádný sval nesmíte zanedbat. Hybnost velice pomůže v technice, která je zásadní, technikou nahradíte hromadu síly. Důležitá je také motorika, aby sportovec dokázal koordinovat své pohyby. Když lezete, nemůžete každou končetinu sledovat zvlášť. Lezení je opravdu hodně komplexní sport.“

Lektor z Mostu

Také u dvanáctiletého Eliáše Drenčka, u jehož jména si přečtete 'přírodovědec a lektor myslivosti', stojí za motivací rodina.

„Protože maminka je jednatelkou okresního mysliveckého spolku v Teplicích, dá se říct, že mezi myslivci od malička vyrůstám. Moje první přednáška o ichtyosaurovi, která trvala deset minut a sklídila velký úspěch, byla v mých pěti letech v přípravné třídě. Na začátku třetí třídy jsem měl přednášku o zajíci polním. Maminka video náhodou ukázala jednomu myslivci, který přednáší pro děti, a ten mě s sebou začal brát na svoje přednášky. V deseti minutách jsem dětem důkladně představil zmíněného zajíce polního, rorýse obecného nebo lišku obecnou.“

V současné době Eliáš navštěvuje primu na gymnáziu V. Hlavatého v Lounech, kde pracuje podle individuálního vzdělávacího plánu. Přednášel už i svým spolužákům, které beseda zaujala. Jezdí přednášet do mateřských a základních škol, gymnázií, knihoven, domů dětí a mládeže, ale i do domovů pro seniory. Most, Teplice, Louny, nejdál zatím do Žatce.

„Všechno si domlouvám sám. Zpočátku jsem obvolával školy, ale již se to rozkřiklo, takže školy i domovy seniorů oslovují mě.“

Zajímalo mě, co je pro něj při přednáškách nejtěžší.

„Skloubit časově náročné studium na gymnáziu s cestováním po besedách.“

Vzhledem k tomu, že Eliáš je s IQ nad 144 členem Mensy Česko, učení mu problémy nedělá. Navíc ještě absolvuje dva akademické CTM (Center for talented minds) kurzy a dosahuje v nich dlouhodobě vynikajících výsledků.

„Vítězství ve Zlatém oříšku je pro mě velká pocta, zaměření pozornosti na etiku v myslivosti. Na lidi, kteří svoji činnost dělají nezištně a s láskou pro druhé.“

Jen tak mezi řečí zmínil, že si všechno platí sám a přednášky dělá zadarmo. Pod patronací si ho vzal moderátor Vladimír Kořen, známý z televizních Zázraků přírody. Rád by ho pozval k sobě do školy.

Dlouhodobé sepětí s Oříškem

Podle Vladimíra Kořena trvá takových čtrnáct patnáct let. První, koho u nich doma projekt zaujal, byla jeho manželka, úspěšná šachistka.

„Jako pedagožka pošilhávala po Zlatém oříšku jako po soutěži, která nabízí něco, co v České republice není obvyklé. Máme spoustu různých oborových soutěží, olym-

piády, sportovní klání, umělecké soutěže... Ale Zlatý oříšek je všeobjímající. Snaží se ukázat na houževnaté a nadějně děti, které jsou ve svém oboru dobré a svými úspěchy dokazují, že záběr zájmů může být široký. Nejen tím je soutěž velmi cenná.

Ještě cennější je dlouhodobá podpora, kterou talentovaným dětem dává. Každý vítěz získává pro následující rok marketingovou podporu třeba tím, že se dostane do prostředí, které ho může dále posunout, inspirovat.“

Jako příklad uvedl Eliáš Drenčka, kterého bude podporovat.

„Eliáš ukazuje vrstevníkům základy přírody, naše zájmy se hodně prolínají. Nabídl jsem mu, že by mohl přijet do naší školy a ukázat nám, co umí, co ví. Můj učitelský pohled říká, že nejlepší je, když se děti učí navzájem. Jeden od druhého. Zároveň si myslím, že se tu nabízí unikátní příležitost inspirace také pro děti z naší školy. Totiž ukázat, že vzdělávat je nemusí jen prošedivělý kantor, ale i spolužák, dítě stejného věku. Podle mě to může být inspirace pro další děti, aby to zkusily samy.“

Nyní je Vladimír Kořen známý jako popularizátor vědy a životního prostředí ředitelem 3. ZŠ u Říčanského lesa. V době, kdy byl starostou města Říčany, zasadil se ve spolupráci s Jiřím Kotmelem o to, aby vzniklo první krajské kolo Zlatého oříšku. Dnes už jsou krajská kola tři – také ve Zlín-

Vítězové Zlatého oříšku 2025

Tereza Chalupová (14 let)

hraje na akordeon. Loni se stala absolutní vítězkou své kategorie na Mezinárodní akordeonové soutěži v Chorvatsku i soutěže v Dobřanech. Získala Zlaté pásmo v mezinárodní soutěži na Slovensku.

Eliáš Drenčko (12 let)

je přírodovědec a lektor myslivosti. Loni přednášel více než tisíce posluchačů v mateřských a základních školách. Věnuje se dobrovolnické činnosti a spolupracuje s Diakonií ČCE Most. Byl hostem akce České myslivecké Vánoce, která se konala v Betlémské kapli v Praze. Je členem Mensy Česko.

Vojtěch Fišera (11 let)

od pěti let hraje na klavír a housle, od sedmi na varhany. Loni se zúčastnil mno-

ha soutěží a většinu z nich vyhrál. Jako držitel 1. ceny v Mezinárodní hudební soutěži Golden Classical Music Awards si zahrál v prosinci 2025 na koncertě vítězů v Cornegie Hall v New Yorku.

Melanie Musilová (14 let)

je vícenásobnou medailistkou v moderním tanci, jazz dance a show dance z MČR, ME, národních kvalifikací Dance Word Cup a Dance Star. Je členkou Operního studia Národního divadla moravskoslezského. Aktuálně vystupuje v operách Turandot a Proces.

Daniel Pavka (12 let)

raketový modelář se pravidelně účastní krajských, republikových i světových

pohárů a mistrovství světa i Evropy. Loni se stal mistrem světa, mistrem ČR a vítězem světového poháru.

Dominik Ráliš (14 let)

bikrosový závodník se stal loni vítězem MS v Kodani, ME ve Veroně a mistrovství ČR. Je také celkovým vítězem evropského poháru. Letos se bude účastnit MS v Austrálii a ME ve Francii.

Maxmilián Suchan (14 let)

jeho největším úspěchem jako sportovního lezce je přelez obtížnosti 8 b+ na MS ve Slovinsku, který zvládl ve dvanácti letech, a přelez cesty obtížnosti 8 b v Brianconu ve Francii. Získal také ocenění Talent roku od Českého horolezeckého svazu za rok 2024. Loni získal 2. místo na YCCP, nejprestižnějším závodě Evropy v kategorii 12–14 let. Rok předtím získal tamtéž 1. místo.

ském a Jihočeském kraji. Vlaštovkou však byl tehdy Středočeský kraj.

„Byl to vlastně nápad mojí manželky. Napadlo ji, že Zlatý oříšek by se mohl víc ukotvit v rovině místní nebo krajské. Říčany jsou městem s nesmírně bohatým komunitním životem, také s kvalitním vzděláváním. Co jiného než kvalita vzdělání jednoznačně ovlivňuje výsledek v celorepublikovém srovnání?! V Říčanech máme bezpočet klubů – sportovních, tanečních, poznávacích, kulturních. Když děti dostaly nabídku ukázat, co umějí, pustily se do toho s vervou a přihlásily se. Pro město to byla ukázka veliké šíře zájmu jejich zájmů. Do krajského kola se hlásily děti z celého Středočeského kraje. Těší mě, že ty říčanské přesvědčily, že dokážou obstát v konkurenci. Byla to pro ně výzva. I když se krajské kolo už koná jinde ve Středočeském kraji, ta atmosféra v Říčanech pořád je. Zůstala tady.“

Velký dík

Zlatý oříšek se stal pojmem. Kdo spočítá, kolik dětí soutěž inspirovala, v kolika podpořila zájem o některý obor, povzbudila jejich směřování? Jejich okolí často

ukázala, co všechno umějí a co by mohly dokázat, když dostanou odpovídající podporu. Děti, které Oříškem prošly, můžou dostávat – pokud to potřebují – další podporu. Materiální i nemateriální, finanční, mediální, někdy i psychologickou. Za vším stojí Nadační fond Zlatého oříšku. Za pětadvacet let svého působení věnoval na podporu nadaných a úspěšných dětí 13 500 000 Kč, podpořil na sedm set talentů... Letos otevřel nový projekt s názvem Pomáháme si navzájem.

„Je to webový portál, ke kterému nás inspirovali sami rodiče,“ vysvětluje Jiří Kotmel, organizátor soutěže a předseda Nadačního fondu Zlatý oříšek. „Protože chtějí pomáhat dalším nadaným dětem, napadlo je, že mají doma něco, co kdysi jejich dětem sloužilo k rozvoji talentu, ale teď už to nepoužívají – hudební nástroj, sportovní náčiní a podobně. Věci jsou zachovalé a oni by je rádi poslali dál, aby posloužily rozvoji talentu dalších dětí.“

To je vlastně podstata portálu, na který může kdokoli zdarma umístit to, co chce nabídnout. Naše děti – vítězové, nominovaní, ale i pouze přihlášení – můžou

o tento předmět požádat. Portál propojí člověka, který věc nabízí, se zájemcem. Nemělo by chybět dobré zdůvodnění, proč má dotyčný o předmět zájem. Hrají na klavír, zatím ho mám půjčený, vlastní bych měl rád... Zrovna nedávno jsme darovali keyboard, ale v nabídce máme například robotickou stavebnici lega. Prostřednictvím našich partnerů dětem nabízíme zdarma i základní běžně využitelné věci, které můžou využít při cestách za soutěží, při tréninku – například powerbanky nebo pevné disky. I to je součástí našeho systému podpory.“

Nabídnout předmět, který poslouží mladým talentům, může kdokoli. Příjemce daru však musí projít Zlatým oříškem alespoň ve formě přihlášky.

„Dovíme se, že se dítě zvolenému oboru věnuje na určité úrovni. Přihlášku dohledáme, zjistíme, jaké jsou jeho úspěchy, jaký progres. Pak zbývá jen obě strany propojit. Radost bude mít nejen obdarovaný, ale i dárcé. Potěší ho, že to, co už sám nepotřebuje, někomu poslouží v jeho další činnosti.“